

บทที่ 4

การอภิปรายผลการประเมินโครงการ

จากการประเมินโครงการอาชีวศึกษาพัฒนาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาใน 4 จังหวัดภาคใต้ คือ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี วิทยาลัยอาชีวศึกษานครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี จังหวัดปัตตานี และวิทยาลัยอาชีวศึกษายะลา จังหวัดยะลา มีรายละเอียดการอภิปรายผลการประเมินโครงการครอบคลุมสาระสำคัญที่เกี่ยวกับสรุปผลการประเมินโครงการ การอภิปรายผลการประเมินโครงการและข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

สรุปผลการประเมินโครงการ

ในการสรุปผลการประเมินโครงการเรื่อง การประเมินโครงการอาชีวศึกษาพัฒนาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาใน 4 จังหวัดภาคใต้ มีรายละเอียดการอภิปรายผลการประเมินโครงการครอบคลุมสาระสำคัญเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ ประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และผลการประเมินโครงการโดยสรุป ดังนี้

1. วัตถุประสงค์

1.1 ศึกษาระดับปัจจัยเบื้องต้นระหว่างการดำเนินงานโครงการ และหลังการดำเนินงาน โครงการอาชีวศึกษาพัฒนาของวิทยาลัยอาชีวศึกษา ใน 4 จังหวัดภาคใต้ ได้แก่ กำลังคน วัสดุอุปกรณ์ เอกสารสถานที่และเวลาที่ใช้ในโครงการ

1.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยเบื้องต้น ระหว่างการดำเนินงานโครงการกับหลังการดำเนินงานโครงการอาชีวศึกษาพัฒนาของวิทยาลัยอาชีวศึกษา ใน 4 จังหวัดภาคใต้

1.3 ศึกษากระบวนการดำเนินงาน ระหว่างการดำเนินงานโครงการและหลังการดำเนินงานโครงการอาชีวศึกษาพัฒนาของวิทยาลัยอาชีวศึกษา ใน 4 จังหวัดภาคใต้ ได้แก่ ความร่วมมือของผู้เข้าอบรม ความสนใจในการฝึกอบรม ความตั้งใจในการทำงานของคณะกรรมการและความ น่าสนใจของสื่อ

1.4 เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของกระบวนการดำเนินงานระหว่างการดำเนินงานโครงการกับหลังการดำเนินงานโครงการอาชีวศึกษาพัฒนาของวิทยาลัยอาชีวศึกษา ใน 4 จังหวัดภาคใต้

1.5 ศึกษาผลผลิตก่อนการดำเนินงานโครงการ และหลังการดำเนินงานโครงการอาชีวศึกษาพัฒนาของวิทยาลัยอาชีวศึกษา ใน 4 จังหวัดภาคใต้ ได้แก่ ผลผลิตที่ได้ และความรู้เรื่องอาหารและโภชนาการของผู้เข้าอบรม

1.6 เปรียบเทียบผลผลิตระหว่างก่อนการดำเนินงานโครงการกับหลังการดำเนินงานโครงการ
อาชีวศึกษาพัฒนาของวิทยาลัยอาชีวศึกษา ใน 4 จังหวัดภาคใต้

2. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ประชาชนในพื้นที่ที่ปฏิบัติการของโครงการอาชีวศึกษาพัฒนา
ปีงบประมาณ 2544 ในพื้นที่ 4 จังหวัดภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช
จังหวัดปัตตานี และจังหวัดยะลา จำนวนทั้งสิ้น 200 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการอาชีวศึกษาพัฒนาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาใน 4 จังหวัดภาคใต้
เป็นแบบสอบถาม และแบบทดสอบ ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยเบื้องต้น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales)
มี 3 ระดับ คือ มาก พอดี น้อย เพื่อใช้สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอของทรัพยากรที่ใช้ใน
โครงการ ระหว่างการดำเนินงานโครงการและหลังการดำเนินงานโครงการจำนวน 36 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามกระบวนการดำเนินการ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales)
มี 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย เพื่อใช้สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนและกิจกรรมการดำเนินงาน
โครงการ ระหว่างการดำเนินงานโครงการและหลังการดำเนินงานโครงการ จำนวน 22 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามผลผลิต เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) มี 3 ระดับ คือ
มาก ปานกลาง น้อย เพื่อใช้สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับผลผลิต ระหว่างการดำเนินงานโครงการและ
หลังการดำเนินงานโครงการ จำนวน 18 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาอาหารและโภชนาการเป็นแบบปรนัย
ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์
ระหว่างการดำเนินงานโครงการ และหลังการดำเนินงานโครงการ โดยมีการติดตามประเมินผลหลังการอบรม
ให้เป็นระยะเวลาหนึ่งเดือน โดยหาจำนวนและค่าร้อยละของผลสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา
วิชาอาหารและโภชนาการของผู้เข้ารับการอบรมโครงการ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ประเมินได้นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

4.1 ก่อนเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ประเมินชี้แจงรายละเอียดในการตอบแบบสอบถามแก่ผู้ช่วยประเมิน
โครงการทุกคน และให้ผู้ช่วยประเมินดำเนินการทดลองใช้แบบสอบถาม เมื่อพบปัญหาหรือข้อสงสัยผู้วิจัย
ประเมินก็จะเป็นผู้ชี้แจงการใช้เครื่องมือทุกชุด

4.2 ผู้ประเมินและผู้ช่วยประเมินจะเป็นผู้เก็บข้อมูล ดังนี้

4.2.1 ข้อมูลด้านปัจจัยเบื้องต้น ใช้แบบสอบถามระหว่างดำเนินงานโครงการ และหลังการดำเนินงานโครงการ

4.2.2 ข้อมูลด้านกระบวนการดำเนินงาน โดยใช้แบบสอบถาม ระหว่างดำเนินงานโครงการและหลังการดำเนินงานโครงการ

4.2.3 ข้อมูลด้านผลผลิต ใช้แบบสอบถามก่อนการดำเนินงานโครงการ และหลังการดำเนินงานโครงการ

4.2.4 ข้อมูลด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาอาหารและโภชนาการ ใช้แบบทดสอบก่อนการดำเนินงานโครงการและหลังการดำเนินงานโครงการ

4.3 นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติเพื่อหาผลที่ได้จากการดำเนินงานโครงการ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยประเมินนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Science/Personal Computer Plus) ดังนี้

5.1 หาคุณภาพเครื่องมือ

5.1.1 หาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการดำเนินงาน ด้านผลผลิตและด้านความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาอาหารและโภชนาการ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Content Validity) ของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540 : 117)

5.1.2 การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาอาหารและโภชนาการ โดยตรวจให้คะแนนแบบทดสอบ จากนั้นเรียงคะแนนจากมาก ไปหาน้อยแล้วแบ่งกลุ่มร้อยละ 50 จากคะแนนสูงสุดลงมาเป็นกลุ่มสูงและคะแนนร้อยละ 50 จากคะแนนต่ำสุดขึ้นไปเป็นกลุ่มต่ำ จากนั้นนำมาแทนค่าโดยใช้สูตร $r = \frac{R_u - R_c}{N/2}$ ของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540 : 130)

5.1.3 หาค่าความยาก (Difficulty) ของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาอาหารและโภชนาการ โดยใช้สูตร $P = \frac{R}{N}$ ของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540 : 129)

5.1.4 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการดำเนินงานและด้านผลผลิต โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (Coefficient of Alpha) ของครอนบัค (Cronbach) บุญชม ศรีสะอาด (2535 : 96)

5.1.5 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา
วิชาอาหารและโภชนาการ โดยใช้สูตร r (K-R 20) ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson's Method)
ซีดชนก เชิงเชาว์ (2539 : 202)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.2.1 หาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ของข้อมูลดังนี้

- ด้านปัจจัยเบื้องต้น ระหว่างการดำเนินงานโครงการ และหลังการดำเนินงาน โครงการ
- ด้านกระบวนการดำเนินงาน ระหว่างการดำเนินงานโครงการและหลังการดำเนินงานโครงการ
- ด้านผลผลิตก่อนการดำเนินงานโครงการ และหลังการดำเนินงานโครงการ

5.2.2 หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของข้อมูลดังนี้

- ด้านปัจจัยเบื้องต้น ระหว่างการดำเนินงานโครงการ และหลังสิ้นสุดโครงการ
- ด้านกระบวนการดำเนินงาน ระหว่างดำเนินงานโครงการและหลังการดำเนินงานโครงการ
- ด้านผลผลิต ก่อนการดำเนินงานโครงการ และหลังการดำเนินงานโครงการ

5.2.3 หาค่าร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลด้านผลผลิตระหว่างก่อนการดำเนินงานโครงการกับ
หลังการดำเนินงานโครงการ

5.2.4 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย โดยการทดสอบค่าที (t-test) แบบไม่อิสระต่อกัน

- ด้านปัจจัยเบื้องต้น เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนระหว่างการดำเนินงานโครงการกับ
หลังการดำเนินงานโครงการ

- ด้านผลผลิต เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนน ระหว่างการดำเนินงานโครงการกับ
หลังการดำเนินงานโครงการ

6. สรุปผลการประเมินโครงการ

ผลการประเมินโครงการโดยสรุปได้ ดังนี้

6.1 ปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ เอกสาร สถานที่ และเวลาที่ใช้ในโครงการระหว่าง
การดำเนินงานโครงการ และหลังการดำเนินงานโครงการมีจำนวนพอดี โดยหลังการดำเนินงานโครงการ
มีปัจจัยเบื้องต้นมากกว่าระหว่างการดำเนินงานโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6.2 กระบวนการดำเนินการได้แก่ ความร่วมมือของผู้เข้ารับการอบรมโครงการ ความสนใจในการฝึกอบรม
โครงการ ความตั้งใจในการทำงานของคณะกรรมการ และความน่าสนใจของสื่อ ระหว่างการดำเนินงาน
โครงการและหลังการดำเนินงานโครงการอยู่ในระดับปานกลาง โดยกระบวนการดำเนินงานโครงการ
ในระยะหลังของโครงการได้มีการปฏิบัติมากกว่าในระหว่างการดำเนินงานโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01

6.3 ผลผลิตของโครงการเกี่ยวกับ

6.3.1 การปรุงอาหารทั้งเพื่อรับประทานเองและเพื่อจำหน่ายก่อนการดำเนินงานโครงการมีน้อย
ส่วนหลังการดำเนินงานโครงการมีปานกลาง ซึ่งมากกว่าก่อนการดำเนินงานโครงการอย่าง มีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .01

6.3.2 ผู้เข้ารับอบรมโครงการ มีการปรุงอาหารรับประทานเองมากกว่าการปรุงเพื่อจำหน่ายอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6.3.3 ความรู้เกี่ยวกับเรื่องอาหารและโภชนาการของผู้เข้ารับอบรมโครงการ ก่อนการดำเนินงาน โครงการมีอยู่ในระดับน้อย ส่วนระยะหลังการดำเนินงานโครงการมีอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมากกว่าก่อน การมีการดำเนินงานโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผล

การศึกษาวิจัยการประเมินโครงการอาชีวศึกษาพัฒนาของวิทยาลัยอาชีวศึกษา ใน 4 จังหวัดภาคใต้ แบ่งการอภิปรายเป็นรายด้านและมีรายละเอียดดังนี้

1. ปัจจัยเบื้องต้น ระหว่างการดำเนินงาน โครงการและหลังการดำเนินงานโครงการอาชีวศึกษาพัฒนาของ วิทยาลัยอาชีวศึกษาใน 4 จังหวัดภาคใต้ มีจำนวนพอดิ ทั้งนี้เนื่องจากระหว่างการดำเนินงานโครงการ ปัจจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ เอกสารประกอบการอบรม สถานที่และเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม โครงการที่ใช้ในการดำเนินงานโครงการ คาดว่าน่าจะพอดิ แต่เมื่อปฏิบัติไปแล้วระยะเวลา 5 วัน จากเวลา ทั้งหมด 10 วัน พบว่า ปัจจัยดังกล่าวอยู่ในระดับพอดิ มีเพียงผลไม้ที่ใช้ในการฝึกที่ได้เพิ่มจาก 2 ผล เป็น 5 ผล ไม้พายเพิ่มจาก 1 เล่ม เป็น 3 เล่ม และเก้าอี้เพิ่มจาก 10 ตัว เป็น 20 ตัว เพื่อให้เพียงพอ กับการใช้ ครั้นได้ใช้ปัจจัยเหล่านั้นไปจนสิ้นสุดโครงการ ปรากฏว่าอยู่ในระดับพอดิ แต่มากกว่าระหว่าง การดำเนินงานโครงการ เพราะผู้เข้ารับอบรมโครงการได้รับการเพิ่มปัจจัยเบื้องต้นให้มีพอเพียง และเหมาะสม มากขึ้น จึงทำให้ประชาชนมีความตั้งใจในการปฏิบัติมากขึ้น

สอดคล้องกับการศึกษาของ โสภณ สุวรรณวงศ์ (2537 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการประเมินโครงการ ศูนย์วิชาการเขต สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร มีความเห็นว่าทรัพยากรที่ใช้ในโครงการ ได้แก่ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ มีเพียงพออยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับการศึกษาของ วิภา คูบูรณ์ (2540 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการประเมินโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ หลักสูตรการใช้ WWW พบว่า ปัจจัยเบื้องต้นในการดำเนินโครงการ ก่อนระหว่าง และหลังสิ้นสุดโครงการอยู่ในระดับพอดิ นอกจากนี้ การประเมินโครงการ พบว่า หลังการดำเนินงานโครงการมีปัจจัยเบื้องต้นมากกว่า ระหว่างการดำเนินงานโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้มีการประเมินปัจจัยเบื้องต้น ระหว่างการดำเนินงานโครงการ ทำให้ทราบถึงความเพียงพอของปัจจัยเบื้องต้นที่ใช้ในระหว่างการดำเนินงานโครงการ และได้ เพิ่มปัจจัยเหล่านั้นให้เพียงพอกับความต้องการจนสิ้นสุดโครงการ

2. จากการประเมินกระบวนการดำเนินงานโครงการระหว่างการดำเนินงานโครงการ และหลังสิ้นสุดการ ดำเนินงานโครงการอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องมาจากโครงการดังกล่าวเป็นโครงการใหม่สำหรับผู้เข้ารับอบรม ไม่เคยได้รับการอบรมมาก่อนจึงก่อให้เกิดการปฏิบัติด้านความร่วมมือ ความสนใจ ความตั้งใจในการทำงานของ คณะกรรมการอยู่ในระดับปานกลาง แต่ขณะเดียวกันผู้เข้ารับอบรมโครงการยังไม่คุ้นเคยกับวิธีการให้ความรู้ และไม่คุ้นเคยกับวิทยากร และรูปแบบการสอนทำให้ระดับการปฏิบัติงานหลังสิ้นสุดโครงการยังคงอยู่ใน ระดับปานกลาง

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับรายงานการประเมินโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ปีงบประมาณ 2526-2527 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2529 : 283) รายงานการประเมินผลโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาในเขตชนบท ปีงบประมาณ 2528-2529 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2530 : 285) ที่ศึกษาพบว่า กระบวนการดำเนินงานโดยภาพรวมและแต่ละด้านหลังเริ่มโครงการอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับรายงานวิจัยเรื่องการประเมินโครงการศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชนเบ็ดเสร็จภาคใต้ (ศษ.พช.) (2529 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การดำเนินงานใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาชุมชนตามโครงการ ศษ.พช. มีกระบวนการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งขัดแย้งกับรายงานการประเมินโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ปีงบประมาณ 2530-2531 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2532 : 71) ที่ได้ศึกษาพบว่า กระบวนการดำเนินงานโครงการโดยภาพรวมอยู่ในระดับพอดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนประสบปัญหาในด้านการประสานงานและความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหาร โรงเรียนและครูไม่เข้าใจเป้าหมายของโครงการที่แท้จริงขาดความสนใจและความร่วมมือจากประชาชน งบประมาณในการดำเนินงานไม่เพียงพอ ประกอบกับการประเมินครั้งนี้ทำการประเมินโรงเรียนที่เริ่มดำเนินงานโครงการในปีแรก โรงเรียนจึงยังไม่สามารถแก้ปัญหานี้ให้ลุล่วงไปได้ กระบวนการดำเนินงานจึงอยู่ในระดับปานกลาง

สอดคล้องกับการศึกษาของ สุรัตน์ บุญฤทธิ์ (2534 : บทคัดย่อ) ได้ประเมินเรื่องการประเมินกระบวนการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท จังหวัดปัตตานี พบว่า กระบวนการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท จังหวัดปัตตานีอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละขั้นตอน พบว่า ทุกขั้นตอนการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

เช่นเดียวกับการศึกษาของ มะรอปปี แมละ (2541 : 65) ที่ได้ทำการประเมินโครงการพัฒนาคุตบะฮ์วันศุกร์ ของมัสยิดนูรุลฮูดา หมู่ 7 ตำบลแม่ลาน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี พบกระบวนการดำเนินงานโครงการในด้านระดับความเหมาะสมของวิทยากร หรือผู้นำเสนอ คุตบะฮ์วันศุกร์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ระดับกระบวนการดำเนินโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

นอกจากนี้ พบว่า กระบวนการดำเนินงานระยะหลังโครงการได้มีการปฏิบัติมากกว่าในระหว่างการดำเนินโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องมาจากการให้ความร่วมมือช่วยเหลือของบุคลากรทุกฝ่าย คณะกรรมการดำเนินงาน และผู้นำชุมชนในท้องถิ่น ได้เล็งเห็นความสำคัญและประโยชน์ในการจัดกิจกรรมครั้งนี้ เป็นกิจกรรมที่มาจากความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง จึงส่งผลให้กระบวนการดำเนินงาน ทั้งความช่วยเหลือ ความตั้งใจของผู้เข้าร่วมอบรมความตั้งใจในการทำงานของคณะกรรมการ และความน่าสนใจของสื่อของโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลจนกระทั่งการดำเนินงานโครงการสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และดียิ่งขึ้นเมื่อตอนหลังโครงการ

3. ผลผลิตของโครงการเกี่ยวกับ

3.1 การปรุงอาหารเพื่อรับประทานเองและเพื่อจำหน่ายก่อนการดำเนินงานโครงการมีน้อย ส่วนหลังการดำเนินงานโครงการมีปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากก่อนการเข้าร่วมอบรม ผู้เข้าร่วมอบรมยังขาดความรู้ความเข้าใจและขาดทักษะในการปฏิบัติการปรุงอาหาร รวมทั้งยังขาดความมั่นใจในการปรุงเพื่อจำหน่าย หลังจาก

ผู้เข้ารับอบรมโครงการแล้วมีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะเพิ่มขึ้นจึงเกิดความมั่นใจจนสามารถปรุงอาหารรับประทานเองได้ และปรุงอาหารเพื่อจำหน่ายได้ และการประเมินโครงการครั้งนี้ พบว่า หลังการดำเนินงานโครงการมีผลผลิตมากกว่า ก่อนการดำเนินงานโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากวิทยากร ผู้สอนได้ให้ความรู้เรื่องอาหารและสาธิตการปรุงอาหาร รวมทั้งให้ผู้เข้ารับอบรมร่วมปฏิบัติจริงด้วย จึงส่งผลให้ผู้เข้ารับอบรมโครงการครั้งนี้เกิดทักษะและความมั่นใจมากขึ้น จนสามารถปรุงอาหารรับประทานเองได้ พร้อมทั้งปรุงอาหารเพื่อจำหน่ายได้

สอดคล้องกับการศึกษาของ สุภาพร ศิริรัตน์ (2534 : 102) ที่ศึกษาผลของโครงการฝึกอบรมปฏิบัติการทำข้าวเกรียบปลาที่มีต่อความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติของผู้ผลิตข้าวเกรียบปลาหมู่บ้านดาโต๊ะ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ที่พบว่า โครงการฝึกอบรมก่อนการทำข้าวเกรียบปลาทำให้ผู้ผลิตข้าวเกรียบปลา มีความรู้ด้านทำข้าวเกรียบปลาที่ดีขึ้น และผลิตข้าวเกรียบปลาได้คุณภาพมากขึ้น

สอดคล้องกับการศึกษาของ กัณหา กระระณา (2533 : ก) ที่ได้ทำการศึกษาผลของโครงการฝึกอบรมที่มีต่อการพัฒนาด้านอาหารโภชนาการของกลุ่มสตรี โดยทำการศึกษาเปรียบเทียบ ผลของการฝึกอบรมด้านอาหาร โภชนาการที่มีต่อกลุ่มสตรี ด้านความรู้ พบว่า การจัดโครงการฝึกอบรมทำให้ความรู้ด้านอาหาร โภชนาการของกลุ่มสตรีแตกต่างกันระหว่างก่อน และหลังโครงการฝึกอบรม โดยหลังการฝึกอบรมกลุ่มสตรีมีความรู้ด้านอาหาร โภชนาการสูงขึ้น กว่าก่อนได้รับการฝึกอบรม

เช่นเดียวกับการศึกษาของ เกียรติพงศ์ ธรรมโชติ (2542 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องการประเมินโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการผลิตสื่อวีดิทัศน์ แก่ศึกษานิเทศก์อำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี พบว่า หลังการอบรมโครงการแล้ว ศึกษานิเทศก์มีความรู้เพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนการอบรม ซึ่งมีความรู้อยู่ในระดับน้อย

3.2 ผู้เข้ารับอบรมในโครงการอาชีวศึกษาพัฒนาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาพัฒนา ใน 4 จังหวัดภาคใต้ มีการปรุงอาหารรับประทานเองมากกว่าการปรุงอาหารเพื่อจำหน่าย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากผู้เข้ารับอบรมส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่ในชนบทที่ห่างไกลจากตัวเมือง และค่อนข้างยากจน ซึ่งส่วนมากนิยมปรุงอาหารไว้รับประทานเองมากกว่าการปรุงเพื่อจำหน่ายทุกครัวเรือน

3.3 ความรู้เกี่ยวกับเรื่องอาหารและโภชนาการของผู้เข้ารับอบรมก่อนการดำเนินงานโครงการมีอยู่ในระดับน้อย ส่วนระยะหลังการดำเนินงานโครงการมีอยู่ในระดับปานกลาง อาจจะเป็นเนื่องจากผู้เข้ารับอบรมไม่เคยได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องอาหารและโภชนาการมาก่อน หลังจากวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องอาหารและโภชนาการ และการฝึกทักษะแล้ว ส่งผลให้ผู้เข้ารับอบรมเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องอาหารและโภชนาการ พร้อมทั้งได้ฝึกทักษะการปฏิบัติจริงเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับปานกลาง เป็นไปตามทฤษฎีการเรียนรู้ของ สกินเนอร์ (B.F.Skinner) เกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เรียกว่า "Operant Condition Learning" คือการเรียนรู้ด้วยการกระทำ ซึ่งมีการเสริมแรงเป็นตัวการ เมื่อบุคคลตอบสนองการเร้าของสิ่งเร้าควบคู่กันในช่วงเวลาที่เหมาะสม สิ่งเร้า นั้นจะรักษาระดับหรือเพิ่มการตอบสนองให้เข้มข้น (ไพบูลย์ เทวรักษ์, 2540 : 37)

ด้านความรู้เกี่ยวกับเรื่องอาหารและโภชนาการของผู้เข้ารับอบรมโครงการครั้งนี้พบว่า ผู้เข้ารับอบรมโครงการนี้มีความรู้เรื่องอาหารและโภชนาการหลังการเข้าอบรมมากกว่าก่อนการดำเนินงาน

โครงการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากโครงการดังกล่าวได้มีการจัดให้วิทยากรมีการสอน เนื้อหาวิชาอาหารและโภชนาการ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องอาหารและโภชนาการ ที่สำคัญ และเป็นต่อชีวิตประจำวัน ซึ่งส่งผลให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักวิชาการอาหาร และโภชนาการมากขึ้น ดังผลวิจัยที่ได้กล่าวข้างต้น

สอดคล้องกับการศึกษาของ สุภาพร ศิริรัตน์ (2524 : 100) ที่ศึกษาผลของโครงการฝึกอบรมปฏิบัติการทำข้าวเกรียบปลาที่มีต่อความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติของผู้ผลิตข้าวเกรียบปลา หมู่บ้านคาใต้ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี พบว่า ความรู้ด้านการทำข้าวเกรียบปลาของผู้ผลิตข้าวเกรียบปลาหลังจาก ได้รับการฝึกอบรมดีกว่าก่อนได้รับการฝึกอบรม ซึ่งชี้ให้เห็นว่าโครงการฝึกอบรมปฏิบัติการทำข้าวเกรียบปลา ที่ดีขึ้น

ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ กัณหา กระระณา (2533 : ก) ที่ได้ศึกษาผลของโครงการฝึกอบรมที่มี ต่อการพัฒนาด้านอาหาร โภชนาการของกลุ่มสตรี ที่พบว่า ด้านความรู้อาหาร โภชนาการของกลุ่มสตรีมีความรู้ แตกต่างกันระหว่างก่อนและหลังโครงการฝึกอบรม โดยหลังการฝึกอบรมกลุ่มสตรีมีความรู้มากขึ้นกว่าก่อน ได้รับการฝึกอบรม

อีกทั้งสอดคล้องกับรายงานการประเมินโครงการของ สมร ปานแจ่ม (2541 : 112-117) ที่ได้ทำการ ประเมินโครงการหมู่บ้านปลอดขยะบ้านโคกพระยอม หมู่ที่ 2 ตำบลโคกเคียน อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการจัดขยะมูลฝอยหลังสิ้นสุดโครงการมีมากกว่าก่อนการดำเนินโครงการอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการอาชีวศึกษาพัฒนาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาใน 4 จังหวัด ภาคใต้ ผู้ประเมินโครงการมีข้อเสนอแนะ 2 ลักษณะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการประเมินไปใช้

จากผลการประเมินโครงการครั้งนี้ พบว่า

1.1 ระดับปัจจัยเบื้องต้นหลังการดำเนินงานโครงการ มีปริมาณปัจจัยมากกว่าในระดับความเชื่อมั่น 99 % เพราะได้จัดวัสดุอุปกรณ์เพิ่มให้พอเพียง สถานที่ฝึกอบรมและแสงสว่างมีอย่างเหมาะสมกับกลุ่มผู้เข้ารับการอบรม ดังนั้นในด้านปัจจัยเบื้องต้นต้องจัดเตรียมไว้อย่างพอเพียงและเหมาะสม

1.2 กระบวนการดำเนินงานของโครงการด้านการให้ความร่วมมือของผู้เข้าอบรม ความสนใจในการฝึกอบรม ความตั้งใจในการทำงาน ความน่าสนใจของสื่อ หลังจากการดำเนินงานโครงการของแต่ละราย ด้านอยู่ในระดับความเชื่อมั่น 99 % เพราะผู้ดำเนินงานโครงการได้ปรับระบบงานในแต่ละรายด้านให้มีระบบงานที่ดีขึ้น ซึ่งได้สร้างความร่วมมือในการปฏิบัติงาน สร้างความตั้งใจในการทำงานและสร้างแรงจูงใจที่ดีในการทำงาน ดังนั้นผู้ดำเนินงานโครงการต้องจัดระบบงานแต่ละด้านให้มีระบบงานที่ดีต่อไป

1.3 ผลผลิตเกี่ยวกับการปรุงอาหารรับประทานเองและการปรุงเพื่อจำหน่ายหลังการดำเนินงานโครงการอยู่ในระดับปานกลาง แต่มากกว่าก่อนดำเนินงานโครงการอยู่ในระดับความเชื่อมั่น 99 %

เพราะได้รับการชี้แนะความสำคัญในการปรุงอาหารรับประทานเองและประโยชน์ในการปรุงอาหารเพื่อ
จำหน่าย ดังนั้นควรส่งเสริมให้มีอาหารรับประทานที่ดีมีประโยชน์และเพื่อจำหน่ายหารายได้ให้กับครอบครัว

1.4 การให้ความรู้เรื่องอาหารและโภชนาการหลังการดำเนินงาน โครงการมีความรู้ในระดับปานกลาง
แต่มากกว่าก่อนการดำเนินงาน โครงการที่ระดับความเชื่อมั่น 99 % เพราะการให้ความรู้มีการเตรียมสื่อ
การเรียนที่น่าสนใจมาให้ศึกษา พร้อมกับจัดเตรียมเนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับผู้เข้าอบรมโครงการเป็น
อย่างดีเพิ่มขึ้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจและสนใจมากขึ้น ดังนั้น ควรมีการจัดเตรียมแต่ละรายด้านให้ดีขึ้น

1.5 ควรศึกษาและบันทึกเก็บข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้เข้าอบรมโครงการไว้ในแต่ละสภาพ
ท้องถิ่นระหว่างการให้การอบรม

2. ข้อเสนอแนะในการประเมินโครงการครั้งต่อไปแยกเป็น 2 ประเด็นคือ การดำเนินงานโครงการและ
การประเมินโครงการ

2.1 การดำเนินงานโครงการ

2.1.1 ควรศึกษาความต้องการของชุมชนและชุมชนในท้องถิ่นก่อนที่นำโครงการไปลงพื้นที่ เพื่อให้
ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของงาน โครงการที่นำมาฝึกอบรม

2.1.2 ควรศึกษาวิเคราะห์งาน โครงการที่จะนำลงสู่พื้นที่ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับพื้นที่และ
ชุมชนนั้น ๆ

2.1.3 ในโครงการควรเลือกกลุ่มประชากรที่มีความสนใจจริงและจัดกลุ่มผู้ที่มีอายุใกล้เคียงกัน ใน
การแบ่งกลุ่มปฏิบัติงาน

2.1.4 ควรจัดหาสื่อที่น่าสนใจเกี่ยวกับโครงการที่สอน

2.1.5 เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทางที่ดี ต้องสร้างความร่วมมือในการปฏิบัติงานและแรงจูงใจที่ดี

2.2 การประเมินโครงการ

2.2.1 ควรมีการประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อมของโครงการ

2.2.2 ควรมีการประเมินวิทยากรผู้ให้การอบรม

2.2.3 หลังสิ้นสุดโครงการแล้ว ควรมีการติดตามผลงานของผู้เข้าอบรมโครงการอย่างต่อเนื่องเป็น
ระยะ ๆ คือ 3 เดือน 6 เดือน หรือ 1 ปี เพื่อศึกษาผลกระทบของโครงการ